

MALTA ESİRLERİNİN İNGİLİZLERLE MÜBADELESİ

Anadolu’da başta nüfuzlu bir ailenin çocuğu ve İngiliz Parlemontasında kardeşi bulunan Rawlinsonun dışında 28 İngiliz daha Malta Sürgünlerine karşılık tutuklanmıştı. İngiltere özellikle Sakarya Zaferinden sonra kendi vatandaşlarını kurtarmak için Türkiye’ye yanaşmak ihtiyacı duydu. Bu amaçla taraflar arasında 12 Mart 1921 de Londra Anlaşması imzalandı.

Esir değişiminin detayları için 23 Ekim 1921’de Kızılay cemiyeti 2. Reisi Hamit Bey ile İngiliz Komiseri Rumbolt arasında İngiliz ve Türk esirlerin İnebolu’da karşılıklı olarak serbest bırakılması konusunda antlaşma yapıldı. Anlaşmaya göre Malta’da tutuklu 59 kişilik Türk kafilesi, Chrysanthemum ve Montenol gemileriyle yola çıkarak 30 Ekim 1921 de İstanbul’a gelecek ve oradan da İnebolu’ya geçecekti. İngiliz esirler ise Trabzon ve Zonguldak’tan İnebolu’ya getirilecekti.

Mübadele yapılacağı gün denizde büyük bir fırtına yaşandı. Bu yüzden Türk esirlerini taşıyan İngiliz gemileri açığa demirlemek zorunda kaldı. Şiddetli fırtına değişimiz bir gün sonraya sarkmasına neden oldu. 1 Kasım tarihinde açıkta esirlerimizi taşıyan gemiler beşik gibi sallanıyor., İngilizler limansız bir iskeleye kendi filikaları ile çıkmaya cesaret edemiyorlardı. Devreye İnebolu’nun kayıkçıları girdi ve esirlerimizi almak üzere gemiye doğru onlar gitmeye kara verdi . İngilizler de bu teklifi kabul edince önce kayıklarda kimlerin olacağına karar verildi. Ardından da özgürlük yolculuğu başladı. İlk önce Cevat Paşa ve Rauf Paşa karaya çıktı. Rauf Orbay paşa “ Elhamdürüllah, tahliye edildik, öğleden sonra saat ikide. Sükürler olsun Vatan toprağına İnebolu’da bastık. Hüsn-ü Kabul gördük. Mustafa Kemal Paşanın Hoşgeldiniz telgrafıyla karşılandık” dedi. Böylece 1918 yılı sonlarında açılan Malta Sürgünleri dosyası 1 Kasım 1921 de kapandı ve Malta’dan dönenlerin bir çoğu Milli mücadeleye katıldı.

Yukarıdaki fotoğraf İngiliz esirlerin bir kısmının İngiliz gemisine gitmek üzere sandala binişini gösteren nadir fotoğraflardan biridir.